

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XV

БРОЈ 321.

15. ЈУН 1987.

ЦИЈЕНА 70 ДИНАРА

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА СК

ЗА КУЛТУРНИ ПРЕОБРАЖАЈ

НА сједници од 2. јуна Предсједништво ОК СК, разматрало је понуђени идејни пројект развоја и финансирања културних дјелатности у нашој општини, који је прије тога прихватио Извршни одбор Скупштине општине и СИЗ за културу и науку.

— Анализа стања у нашој општини показује да култура заостаје за укупним материјалним и друштвеним развитком, те да не постоји у институцијама културе довољан број високо образованих и способних кадрова, који би могли у наредном периоду бити истински носиоци културног преображаја, па у том смислу извршиће мо нека кадровска помјерања, у уводном излагању је рекао Борђе Прибиловић, предсједник ОК СК.

Доста — ријечи је било о предстојећем „ЈУ — Фесту Палић — Будва“, који почиње за петнаестак дана, а завршава се послје 62 дана, у ком периоду ће се извести 84 представе, већином Народног позоришта из Суботице.

Прихваћен је и пројект о цјелокупној реорганизацији у култури. Тако ће ускоро, почети са радом, као радне организације музеји и заштита споменика културе и природе, затим Историјски архив и Културно-информативни центар, у коме ће као посебне јединице бити: библиотекарство, ликовна умјетност, информативна и музичко-сценска дјелатност. Према прорачуну режијских и програмских трошкова свих дјелатности, по прихваћеном пројекту биће потребна милијарда динара. Од тога предвиђа се, да ће ове институције моћи имати трећину сопствених прихода, а остала средства стићи ће у касу културних радника од дијела борабашне и фестивалске таксе, као и још неких доприноса.

Укупно је предвиђено да у култури ради 57 радника и то: у Музејима и заштити споменика културе и природе 8, у Историјском архиву 5, а у Културно-информативном центру 44 радника. Од тога највећи број ће имати високу школску спрему.

С. П.

ИЗГРАДЊА РЕГИОНАЛНОГ ВОДОВОДА

РАДОВИ КАСНЕ

Обећања која су у протеклим девет мјесеци давана од стране извођача радова Регионалног водовода „Црногорско приморје“, да ће цјевоводом од Херцег-Новог до Будве 1. јула потећи вода, по све му судећи, се неће испунити.

Само двије дионице су завршене на вријеме: од Тивта до Радановића у дужини од 10 километара коју су радили радници и стручњаци „Заваривача“ из Врања и подморски цјевовод кроз Боку которску, који су поставили стручњаци из Данске. Дионица од Радановића до Будве у дужини од 12 километара, коју раде „Ловћен-инвест“ из Гитогграда и „Унион-инвест“ из Сарајева у озбиљном је кашњењу. Такође, нијесу окончани ни радови од Херцег-Новог до Каменара у дужини од 10 километара. Наша општина одавде очекује 50 секундарних литара.

Због кашњења радова Савјет РО „Црногорско приморје“, 27. маја је у Тивту одр-

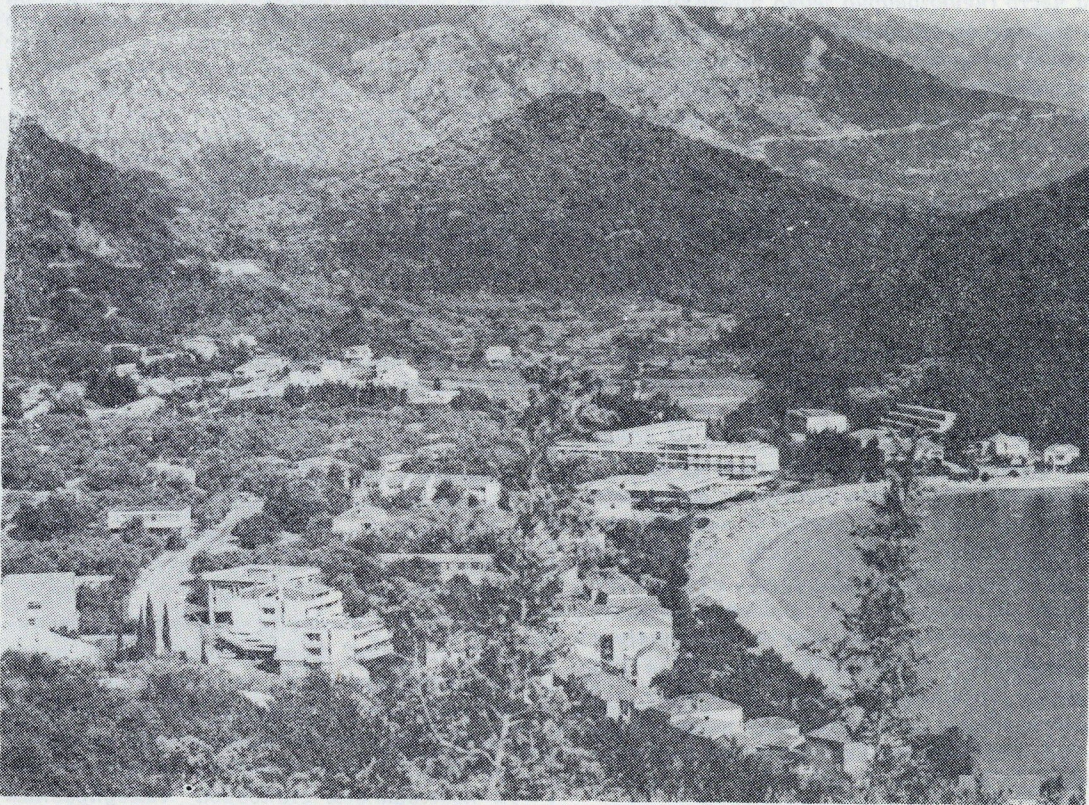
жао сједницу, на којој су истакнути сви проблеми око завршетка прве етапе, прве фазе Регионалног водовода.

Поред низа тешкоћа на којима налазе извођачи у свом раду, (невријеме, благовремено неизвршење експропријације) непрестив је финансијски дио, на шта је руководство РО „Црногорско приморје“ од почетка одговорно у општинама упозоравало. Наиме, „Црногорском приморју“ општине дугују близу милијарду динара: барска 310, будванска 300, улцињска 210, которска 130 и тиватска 77 милиона динара.

— Дугови могу бити узрок за пролонгирање рока за завршетак овог дијела Регионалног водовода, рекао је Блажо Орландић, предсједник Савјета.

Други учесници су истакли да ако би извођачи уложили додатни напор, можда би вода могла потећи од Плата према Будви и у првој половини јула ове године.

С. П.

ПРЕД НАЈЕЗДУ ДОМАЊИХ ГОСТИЈУ

ЗА ПРАВУ ДОБРОДОШЛИЦУ

На подручју од Јаза до Буљарице — велика гужва. Истина, до почетка главне туристичке сезоне остало је петнаест дана, али су хотели у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу попуњени и то готово сасвим. У њима одмарају страни туристи — махом из СР Њемачке и Енглеске. И док су они најчешће на пјешчаним плажама и домаћини су — напољу. Приводе се крају опсежне припреме за главну сезону од које се много очекује.

— Добро смо засукали руке још зимом и сада већ можемо рећи да смо се добро припремили за најезду коју очекујемо већ крајем мјесца, каже Светозар Маровић, предсједник ИО СО Будва. — Многе послове са веома дугог списка припрема смо успјешно окончали, остале приводимо крају.

Будва збиља дочекује сезону у новом руху, а то важи и за друга мјеста наше ривијере. Изграђени су нови тротари, поплочане улице које су биле оштећене, уређена шеталишта уз море. На подручју Бечића, уз Јадранску магистру изграђене су пјешачке стазе, шт оће омогућити знатно већу безбједност пјешака. Уређени су паркинзи и друге јавне површине и све је то коштало око 400 милиона динара.

Приведена је крају обнова старог будванског града у којем је живот престао 15. ап-

рила 1979. године. Завршена је такозвана конструктивна санација 184. објекта унутар градских зидина овог јединственог урбаног језгра и власници кућа су већ отпочели занатске радове у својим домовима. Планира се да туристи већ сљедећег мјесеца увелико посјећују стари град на чијим трговима и пјецетама је током главне сезоне предвиђено одржавање великог броја културних приредби.

Веома је мобилно стање у колективима који се баве организацијом смјештаја домаћих гостију. Они ће љетом махом бити смјештени у приватним кућама. У јулу и августу цијене ће по кревету износити 2000, 2700 и 3600 динара, зависно од категорије собе.

— У току је категорисање соба и наше комисије су стално на терену, објашњава Маровић. — Тај посао смо почели поодавно јер желимо да се у овој области заведе потпуни ред. Ни један власник куће који није измирио комуналне и друге обавезе према општини неће моћи за своју кућу добити употребну дозволу, а то значи да неће моћи собе издавати туристима. Комисије раде непрекидно и одговарају на сваки позив. Времена још има и сви који нису регулисали ово питање могу нам се обратити.

На подручју „ривијере бисерних плажа“ отворени су и неки нови ресторани и други објекти ванпансионске потрошње који ће радити до касно у ноћ. Урађено је то по захтјеву туриста који желе про вод у вечерњим часовима. Дакле, у ноћним часовима ће бити весело.

— Биће весело али музика неће као ранијих сезона реметити миран сан гостију, истиче Светозар Маровић. — Прво: избор музичких састава ће бирати стручне комисије, а не као до сада малтене свако. Друго: послје 23 часа на терасама неће моћи забављати госте музичари са електричним и другим појачалима. Музика ће бити и послје поноћи, али ће она бити тиха.

Љетос ће у Петровцу, Светом Стефану и Будви бити довољно воде. Подручје наше општине ће водом и даље углавном снабдијевати извориште Подгорска врела у Црмници, али ће бити и нових количина воде. Петровац је добио „појачање“ са каптираног извора у Буљарици, док цијевима новоизграђеног регионалног водовода од Херцег-Новог до Будве треба идућег мјесеца да потеку прве капи воде коју нуде Новљани.

С. Греговић

ОСВРТ

ЗАЈЕДНИЧКЕ ГРЕШКЕ

ПРЕМА упозорењима са многих трибина, посебно партијских, у нашем друштву данас је у великој мјери изражена побуна чињеница против права и ријечи! Томе, сва како, доприноси понашање у којем се сви гријеси, грешке проглашавају заједничким и на томе стане. То, другим ријечима, значи да често (не)одговорно једно причамо, а друго радимо, да друштвене и економске односе у толикој мјери нормирамо да се и сами у тој „лауковој мрежи“ прописи запетљавамо. Због тога и друштво и привреда трпе огромне посљедице. Истина, програмски карактер наших норми није ништа лоше по себи, али је лоше то што то „програмско“ значи дјелимично одвајање од стварности, реалности, што иде на руку не мијењању, већ „закивању“ постојећег, незадовољавајућег стања.

Већ и врапци цвркућу о сталним заклињањима у Дугорочни програм економске стабилности. Али, иако истиче и четврта година од његовог доношења, мало се одмакло у реализацији. А, подсјетимо се да је и 13. конгрес СКЈ овом значајном документу дао пуну подршку. Потврда о незадовољавајућем стању на овом плану стигла је и са недавног „идејног пленума“, уз упозорење да „парцијални приступи не само да не воде изласку из кризе него је повећавају и продубљавају с опасношћу дуготрајне привредне стагнације.“ Одакле долазе те опасности одавно је познато, бар на ријечима — од етатизма, полицентрализма, бирократизма... Међутим, и поред сталних захтјева да се почне са прозивањем носилаца тих „изама“ по имену и презимену, остаје се на уопштеним „оптужбама“, „заједничким грешкама“. Заједничке грешке су, по свему су дећи, стале и на пут реafirмацији економских законитости, ослобађању простора како би основни привредни субјекти ефикасније управљали друштвеним средствима.

Није, такође, тешко из мало изостреније критичке оцјене положаја удруженог рада, његове зависности од центара политичке моћи и одлучивања, видјети у којој су мјери присутни бирократско туторство и узурпација. У свим изјашњавањима, закључцима, ставовима, Савез комуниста се опредјељивао за већи степен одлучивања радника, али пракса говори: никад мањег простора нити тање материјалне основе за одлучива-

ње о створеном дохотку није било него баш данас. Није ли, зато, на мјесту и све чешије упозорење да је радни човек, бар онај просјечни, дошао у позицију у којој за осам са ти рада није у стању да заради за пристојни живот!

На површину друштвених збивања, не једном је констатовано, избио је сукоб радника, самоуправљања са етатистичким и бирократским снагама, из чега свакодневно нараста незадовољство. Ипак, из званичних политичких структура се само уопштено одговара на овакве „оптужбе“. А, ако је већ један од центара те оптужене моћи регистровано” руководство, онда је више него очигледна потреба да се унутар њега направи политичка диференцијација, јер се за „заједничке грешке“ и међу челницима не осјећају сви кривим и одговорним. Можда се баш у томе неодољиво на критике и крије онај бирократски синдром против кога увијек устају Савез комуниста и радници. Готово да је у заборав пало питање које се чуло на неким републичким, као и на 13. конгресу СКЈ: да ли и републичка, покрајинска државна предсједништва доприносе јачању етатизма, полицентризма? Или, питали су делегати — да ли је потребно да у земљи постоји 77 шефова државе? Иако се све више говори о промјенама у политичком систему, ово питање се избегава попут „врвњег кромптира“.

Да би се изборио за излазак из „заједничких грешака“ Савезу комуниста је потребна „нова храброст“, како се јединство не би заснивало на очувању статус кво — а и козметичким промјенама. Текућу политику и идејно дјеловање требало би премјеравати побољшањем стандарда самоуправним пољацима, заустављањем инфлације и бржим запошљавањем, дакле, конкретним резултатима. Ништа, такође, не би смјело да замагли ни питање да ли Партија смије остати глува на социјална превирања, морали предначити у утврђивању одговорности за стање које производи незадовољство, штрајкове.

Вријеме у којем се ради, бори и залаже, а стање остаје исто или се чак и погоршава, морало би брзо да остане — ружна прошлост. Но, да ли је то могуће ако се све грешке, спорости, недоследности, па и заслуге, проглашавају заједничким, упркос све чешијим и гласнијим захтјевима за конкретну одговорност и диференцијацију.

В. К.

АКЦИЈЕ

ИМАШ КУЋУ ...

Друштвена акција која је поведена у цијелој нашој земљи „Имаш кућу — врати стан“ у нашој општини није дала резултате.

Када акција крене од врха, врло је брзо вербално по држимо, закљичујући се, да нећемо посустати. А, када протече мало времена, кажемо „тресла се гора, родио се миш“.

У нашој општини, сигурно је, има оних, који су уз помоћ друштвених станова и „повећаним“ дохотцима саградили лијепе куће, а станови им осташе, или их замијенише за неки од центара у Југославији.

Како овом стати „за врат“ кров над главом, требало би да одговоре субјективне снаге у нашој општини. Није ствар новинара да крене у истраживање ове девијантне појаве, него да органи за то задужени у нашој општини у што краћем времену донесу листу оних који имају стан и кућу.

С. П.

ИСПОВИЈЕСТ НАШЕГ СУГРАБАНИНА

КАКО ДО ПОСЛА?

Видо Ратковић (24) је један од најбољих спортиста које је икада имала Будва. На рингу је неустрасив. И ове године много пута је блистао на рингу.

— У зачараном четвороуглу лакше се борити, него добити посао у свом родном граду, вели нам скрушено и безвољно Ратковић.

Он чека и тражи посао више од пет година, односно од када је завршио средњу школу. Јавља се на конкурсе. Разговара са одговорницима у нашим хотелима.

— На почетку тих разговора обећања постоје. А, онда када прође извјесно вријеме, ти људи на то изгледа заборављају. Тако је било када сам разговарао у „Светом Стефану“, „Словенској плажи“, „Авали“ и не знам више на која врата није сам куцао, каже Ратковић.

Да чудо буде и веће, Видо Ратковић није добио ни сезонски посао иако живи у општини која се искључиво бави туризмом, а он је туристички техничар. Служи се, њемачким и енглеским језиком. Нема порока. И не припада армији младих људи који су склони неком експесу.

— Прошла два љета сам радио на плажи Гуванце издајући сунцобране у сопственој режији. Од тог посла не видим перспективу, нема ни зараде. Не схватам коме више да се обраћам. Да ли да тражим „везу“, протекцију. На тако нешто ни јесам васпитаван. Ето, и ова жалба, можда ће неког покренути, рекао нам је на крају овај узоран спортиста и човек.

С. Паповић

УЗГРЕДИЦЕ

ЈЕ ЛИ ТО МОГУЋЕ?

У задње вријеме штрајкови су, изгледа, нови и најефикаснији облик радничког самоуправљања.

*

Шест година се Срби и Црногорци на Косову огорчено питају: „Људи, је ли то могуће?!“

*

Солидарност нам је никаква. У једној нашој Републици новац налазе у џаковима, на смећу, док у Црној Гори, на примјер, десет хиљада радника мјесецима не прима плату.

*

У Југославији се живи: радни људи од ино кредита, а незапослени од празних обећања.

*

Ја, Мргуд Мргудовић, радник и самоуправљач, оба вјештавам своју благајну да сам, мимо своје воље, у „штрајку“ глађу неколико дана.

*

Умјесто да се с књигама крене у народ, дешава се да оне заврше на (боже помози!) — отпаду!

*

Криза је ту, ми отишл у комунизам.

*

Неком пала сјекира у мед, другом у друштвену касу.

*

У нашој земљи смо само „јединствени у одбрани и заштити“.

*

Догурали смо далеко — стигла нам је делегација у Кину.

*

Будва не може без игара. Срећом овог љета су позоришне.

М. Пајковић

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакцијски колегијум. Главни и одговорни уредник: ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жиро рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штамп: РО за графичке производе и услуге „Андрија Палташић“ — Котор. Претплата: годишња 1.680 дина; за иностранство 30 долара. — Рукописи се не враћају

ДОМАЋА РАДИНОСТ

КОМПЈУТЕРИ БРОЈЕ ГОСТЕ

У оквиру ООУР „Монтенегроекспрес“, од 1. маја ради Турист биро у Будви, преко кога се изнајмљују кревети у домаћој радиности на под ручју Будве и Бечића.

— Још увијек не знамо тачан број кревета са којима ћемо располагати, али се надам, да ће та цифра бити већа од 6 хиљада. Зашто не знамо? Због тога што није завршена категоризација свих соба, а ни власници још нијесу потписали ни уговоре са нама о пословној сарадњи. Кревет у првој категорији у главној сезони стаје 3.600, у другој 2.700, а у трећој 2.000 артман у првој категорији стаје 15.300, а у другој 11.900 динара. Четворокреветни апартман у првој категорији стаје 15.300, а у другој 11.900 динара. Овим цијенама додаје се боравишна такса од 300 динара по особи, а у вријеме одржавања фестивала од 1. јула до 1. септембра гости ће плаћати и фестивалску таксу од 100 динара на дан, као и осигурање по особи од 20 динара, каже Мишко Цревар, шеф Турист бироа у Будви.

Издаваоци соба су дужни, да сачине уговоре о пословној сарадњи, а прије тога морају имати рјешење о издавању лежачева од надлежног органа Скупштине општине.

Од Цревара сазнајемо, да ће ускоро у сваком Турист бироу у нашој општини (Будви, Светом Стефану и Петровцу) почети да раде и компјутери, гдје ће запослени у сваком тренутку знати стање за узетости капацитета, тако да ће се избјећи ситуација, да је дан кревет буде продат двојици или тројици интресената, што је раније остављало ружну слику о нашем туризму и граду у цјелини.

- ТУРИСТ БИРО У БУДВИ У САСТАВУ „МОНТЕНЕГРОЕКСПРЕСА“
- УГОВОР О ПОСЛОВНОЈ САРАДЊИ

— Преласком из једног у други ООУР, имали смо потешкоћа, јер све до недавно нијесмо могли обављати резервације смјештаја. У међувремену све је завршено и сада настаје период уходавања.

Сада већ знамо шта и како треба да радимо. Стање је боље од очекиваног. Разумијевање имамо од одговорних у „Монтенегроекспресу“. И то важно — сада смо интерални дио велике агенције, од које можемо очекивати стручну и другу помоћ у сваком тренутку. Наш Турист биро је у-

кључен у све понуде које организује „Монтенегроекспрес“, као што су излети и забаве, пловидба изленичким бродовима, према Светом Стефану, Улцињу, Котору, Дубровнику, затим у организовању фиш-пикника на плажи Дробни пијесак. Ту су већ познати уходи излети аутобусима до Цетиња, Таре, Жабљака, Дубровника, Мостара, манастира Мораче, Острога, албанске границе, Скадарског језера и други мјеста у Црној Гори и шире, рекао нам је Цревар.

С. П.

И „СВЕТИ СТЕФАН“ БИО У КОНКУРЕНЦИЈИ

САРАЈЕВСКА новинско-издавачка и штампарска организација „Ослобођење“ додијелила је овогодишњу награду за природну и грађевинску баштину, грађевинском добру „Стари Рас са Сопотанима и споменици у Новом Пазару“. Комплекс ових изузетних културно-историјских споменика новог пазарског краја побједио је у конкуренцији са Баш-чаршијом из Сарајева, Задром, Марибором, Суботицом и нашим Светим Стефаном.

Досадашњи добитници овог високог признања били су: Национални парк „Козара“, Нови Сад, Национални парк „Пелистер“, манастир „Пива“ Дубровник, Национални парк „Триглав“ и Делиблатска пјешчара.

Како смо обавијештени, чланови жирија све до последњег момента били су доста наклонљени нашем граду-хотелу, али награда је отишла на другу страну. Сигурно је, да ће ову угледну награду наш „Свети Стефан“ ипак добити.

КАСНИ ПРОБИЈАЊЕ ТУНЕЛА

У „Приморским новинама“ од 15. фебруара, саопштили смо да касне радови на пробијању тунела кроз брдо Врмац у дужини од 1629 метара, који су требали бити окончани до 1. маја ове године. До тада је било пробијено нешто око 150 метара са обадвије стране. Сада је ситуација нешто повољнија, али још је далеко до завршетка. Пробијено је са улазног дијела који ради сплитски „Конструктор“ за ових тринаест мјесеци око 101 м а земунски „Планум“ који пробија тунел са тиватске стране продужио је преко 200 метара.

Када је почело пробијање тунела, стручњаци су били и зрачунали, да ће његова цијена износити миљарду и 700 милиона динара. Сада се она попела већ на 2,2 милијарде динара.

Извођачи су нас овај пут увјеравали, да ће пробијање тунела завршити до краја године, јер је од вишестроког значаја за град Котор. Тунел скраћује пут од Котора до Тивта за 10, а до наше општине за 5 километара. Имаће двије саобраћајне траке, ширине 3,5 метара, двије пјешачке стазе, затим дио којим ће пролазити регионални водовод, канализациона мрежа, електро, телефонски, телеграфски и други водови. Највећи мотив изградње тунела је Индустријска зона у Грбаљском пољу, гдје већ ради око 1500 радника из пресељених котарских фабрика: Индустрије лежачева, „Ривијере“, „Бокељке“, као и неколико великих складишта „Југооцеаније“, „Југопетрола“ и ТРО „Нипредак“.

Сада је већ извјесно, да тунел неће бити пробијен до јула.

ХРОНИКА СУП-а

ОБЈЕКТИ БЕЗ ЧУВАРА

У нашем граду је у првој половини јуна извршено више провалних крађа. Истрага је била у току док је овај лист био у припреми, тако да нисмо у могућности да објавимо да ли су провалници идентификовани или не, па ћемо учинити у наредном броју.

У ноћи између 7. и 8. јуна извршена је провална крађа у самопослужу београдског „Центропрома“ у улици Маршала Тита, у центру града. Лопов (или више њих) провалио је кроз врата и направио прави ризик у овој продавници. Ножем су пробушени чак ови са брашном и шећером, а месарском сатаром су искидали други прехранбени артикли, а затим разбацани по поди. Да из касе није одијето 58.984 динара стекао би се утисак да провалници нису лопови, већ да је у питању била освета.

Штете које су причињене су прилично велике.

Ноћ прије тога обијена је и самоослужа Агрокомбината „13. јули“ у насељу Подкошљун. Лопови су из ове продавнице узели само прехранбену робу.

Нешто прије тога лопови су провалили и у ресторан нишког „Центротуриста“ који се налази у близини аутобуске

станице из којег је одијето 17 килограма кафе.

— Ми смо 6. јуна извршили контролу обезбјеђења објеката на подручју наше општине, каже Зоран Шпадијер, начелник СУП у Будви. — Резултатима нисмо задовољни. Чак 11 објеката (хотели, одмаралишта, школе и други) нема ноћног чувара, иако су обавезни по Закону о општенародној одбрани и друштвеној самозаштити да обезбједе објекте. То свакако иде а руку лоповима — лопови се одлучују на ноћне „осјете“.

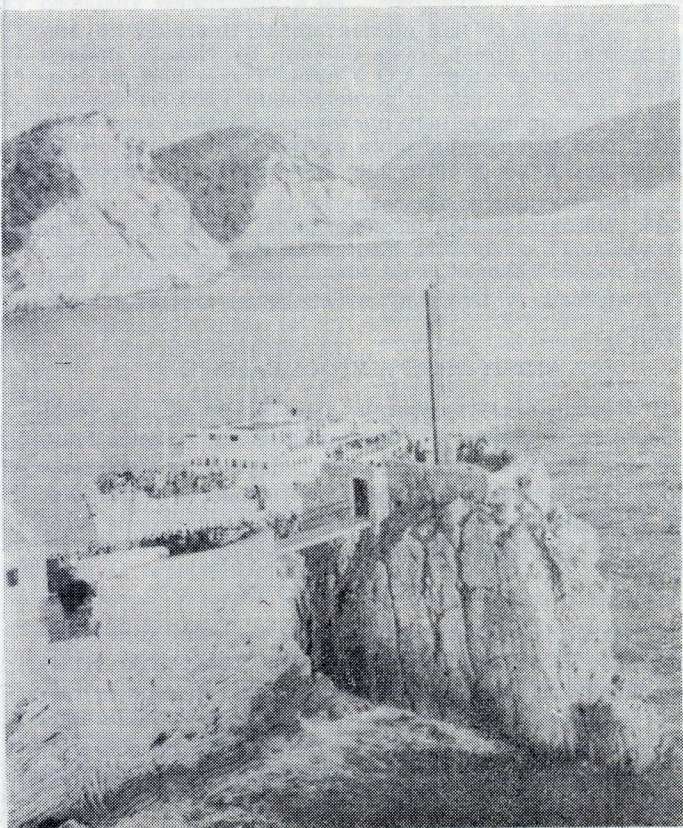
СУП Цетиња и Будве су по четком јуна извели заједничку акцију ради контроле саобраћаја у нашем граду. Показало се да се на поштку овогодишње туристичке сезоне нашим друмовима креће много неисправних возила за чијим воланима сједе несавјесни возачи. За вријеме од 14 до 22 часа контролисано је 230 возила и возача. Чак 113 возила је било неисправно. Против несавјесних возача за прекршај у саобраћају по дијелу је 28 пријава, а одузето је 8 возачких дозвола лицима која су управљала возилима под дејством алкохола. Наплаћено је 85 новчаних казни у износу од 92.000 динара.

С. Г.

ФОТО-ВРЕМЕПЛОВ

НЕКАД БИЛО...

БАШ као у оној народној „Некад било, сад се споменило“. Ова фотографија начињена прије двије деценије, говори нам о времену када је „бијела флота“ у саобраћају на јужном Јадрану имала врло важно мјесто. Бродови су тада саобраћали између Улциња и наших најсјевернијих лука и обавезно свраћали у Петровац и Будву. Долазак бродова у „портове“ није само привлачио путнике — ту су се окупљали туристи, било је пјесме, игре па и суза оних који се растају за неко вријеме. На нашој фотографији је „овјековјечен“ један такав тренутак, када брод упловљава у Петровац.

ИЗ „АВАЛЕ“

ОЧЕКУЈУ 3,6 МИЛИЈАРДИ

Хотел „Авала“ и њени објекти, хотел „Могрен“, ресторани и кафани: „Сунце“, „Адријатик“, „Парк“, „Видиковац“, бифеи и ресторани на плажи Могрен и „Хаваји“ на острву Свети Никола, по свему судећи дочекују сезону спремни.

— Већ од првих дана пред сезоне наши објекти имају за видан финансијски резултат. Промет је за два пута већи, него у исто вријеме лани, каже нам директор свих објеката „Авале“, Буро Радановић.

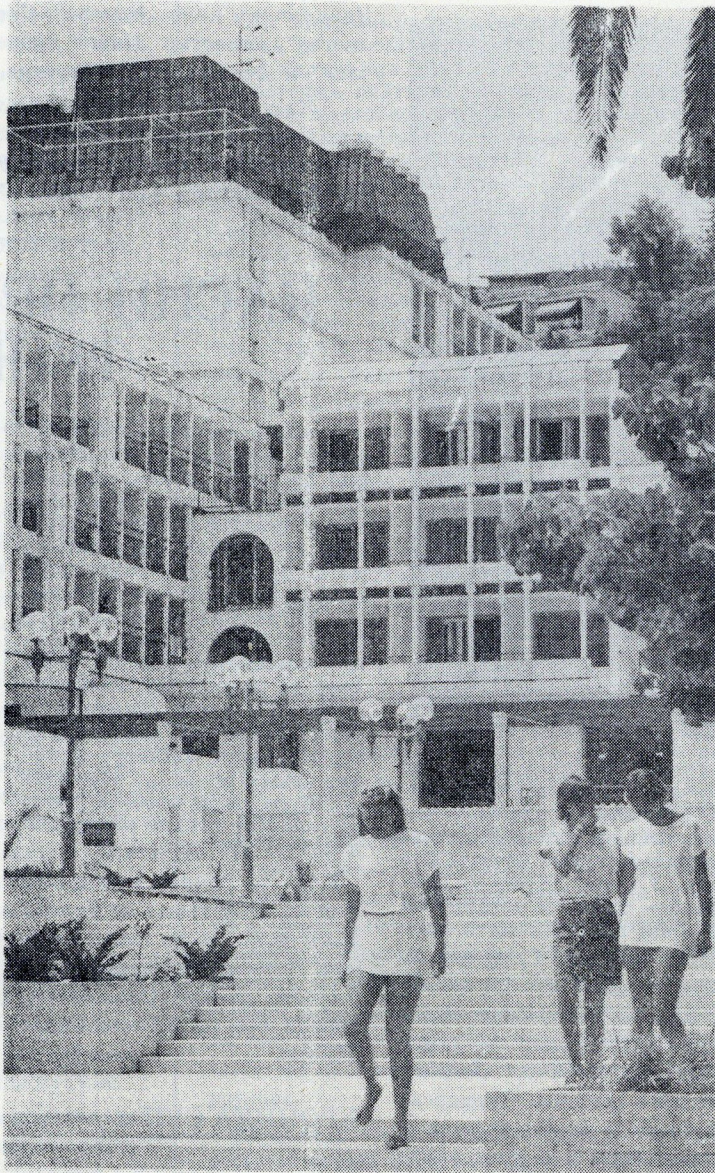
Хотел „Авала“, уз хотел „Будва“, који је иначе власништво Севојничана је једини из породице хотела „Монтенегротуриста“, који је отворен и преко зиме. У њему се одржавају разни југословенски и међународни симпозијуми, савјетовања и конгреси. У њему су одржана за редом два југословенска шаховска шампионата за сениоре. Има услове које има мало који хотел на Црногорском приморју.

— И ове сезоне, „Авала“, (мислим на све јединице) имаће значајан приход. Биће око 3,6 милијарди већи од прошлогодишњег за 125 одсто. У „Авали“, „Могрену“ и вилама „Авале“ остварићемо преко 160 хиљада ноћења, од чега на странце отпада преко 80 одсто. Највише гостију имаћемо из СР Немачке. Из вјештаји из продаје „Монтенегротуриста“ које добијемо кажу, да ће за нашу кућу сезона бити добра. Надмашиће прошлогодишњу, а такође и посезона обећава већи број гостију, него што их је било прошлог септембра и октобра, истиче Радановић.

У „Авали“ смо обавијеште ни, да ће и зима 1987/88. бити солидно дочекана. Преко 300 кревета је већ продато иностраним партнерима, међу којима се налазе тур-оператори из САД, СР Немачке, Енглеске и других западних европских земаља.

„Авала“ више није ООУР, него је дио сада велике ООУР „Будва“ у којој се налазе од недавно седам ранијих ООУР: „Авала“, Туристичко насеље „Словенска плажа“,

- ПРОМЕТ ЈЕ ОВИХ ДАНА ДВА ПУТА ВЕЋИ НЕГО ЛАНИ У ОВО ВРИЈЕМЕ
- ДОБРИ ПЛАНОВИ ЗА ЗИМУ

„Хотели бечићка плажа“, „Хотели Свети Стефан“, „Палас“, „Петровац“ и „Могрен“.

Гранд-хотел „Авала“ је данас, а то ће бити и у будуће, наш градски хотел, гдје се одвија добар дио друштвеног живота Будве преко цијеле године. У сезони је запосједнут је туристима из цијелог свијета.

У „Авали“ се труде да госту буде што пријатније. Њихов гост може да бира коју ће музику да слуша: забавну, народну, староградску или ди-

ско. Ту је и касино, у коме могу да се коцкају искључиво странци. Коцкарницу је „Авала“ споразумно дала на коришћење партнерима из Јордана, који су до сада оправдали повјерење радних људи „Авале“. У коцкарници се врте рулети, игра канаста и остале игре, чији су играчи обично људи са дубоким цеповима, скорели коцкари, пр обисвијети, који иду од коцкарнице до коцкарнице.

П. С.

ПРОЈЕКТИ

САЈАМ У НОВОМ РУХУ

Јадрански сајам ће, по свој прилици, битно промијенити свој изглед и употпунити своју дјелатност.

Како је недавно, у разговору с новинарима, истакао Светозар Маровић, предједник Извршног одбора СО, циљ је да се употпуни туристичка понуда, да се на атрактивном простору између „Словенске плаже“ и старе Будве формира привредно-спортско-рекреативни центар који ће привлачити како стране тако и домаће туристе.

Према плановима, хале Јадранског сајма — њих пет које су монтажне — замијениће једна велика сајамска хала у којој ће се организовати изложбе, али која ће служити и за одржавање масовних скупова — конгреса, савјетовања, симпозијума... Уз велику модерну и савремено опремљену халу градиће се амфитеатар са 2000—2500 сједишта који ће представљати једну врсту савремене летње позорнице — објекта који толико недостаје Будви.

— Цио тај комплекс требао би да буде Скендерија у малом, наглашава Светозар Маровић. — Прво ћемо начинити програм, а да би се пришло његовој реализацији биће наравно потребно обезбиједити средства. Она нису мала — према садашњим прорачунима потребно је нешто преко 7 милијарди динара. Тај новац не може обезбиједити једна организација па ће се, највјероватније, ићи на удруживање средстава.

С. Г.

ЗАПИС ИЗ СВИЊИШТА

ОБНОВЉЕНА ОГЊИШТА

- НА ЗГАРИШТИМА СТАРИХ НИКЛИ НОВИ ДОМОВИ
- СЛОГА АСФАЛТИРА ПУТ ДО СЕЛА

Некада су се житељи села Свињишта бавили пољопривредом, сточарством, виноградарством, маслинарством, повртарством и другим пословима. Слаби услови за живот натјерали су мјештани да мијењају мјесто боравка — одлазили су трбухом за крухом. У априлској стихији село је страдало, куће су остале оштећене и порушене. Управо тих дана иселио се и последњи становник овог живописног села.

Носталгија је учињела своје тако да су они који су ту провели један дио свог живота одлучили да подигну нове куће и обнове старе. Наш саговорник Видо Глушчевић нам је рекао: — Правимо, пут, обнављамо куће, уређујемо имања а над сваким огњиштем ће се поново наћи оне исте вериге које смо некад оставили.

● Колико је село некад имало породица?

Имало је 14 породица са око 70 становника. Живјело се веома тешко као и у свим селима Црне Горе.

● Има ли воде и струје?

— Самодоприносом смо увели струју, а давне 1954. године каптирали и звориште „Градину“.

● Када се створила идеја да се готово сви вратите на стара огњишта?

— У октобру прошле године смо одржали збор у селу и тада смо се договорили да га оживимо. Асфалтираћемо пут у дужини од 1200. метара.

● Да ли вам у финансирању изградње села не ко помаже?

— Сви запослени који воде поријекло из овог села дали су по један лични доходак. Свака наша одива дала је прилог. Наши пријатељи из Будве као из других мјеста уплатили су на наш жиро рачун позамашну своту новца, око 124 стара милиона. Радне организације са подручја наше општине као и СО Будва уплатили су 200 милиона старих динара. Овом приликом им се захваљујем на великој помоћи.

Након дуже времена ће овдје поново задимити огњишта, обрађиваће се земљиште, гајити маслине, уређивати виногради.

С. Гленца

СА СВИХ СТРАНА — УКРАТКО

Помоћ за сезону

КОНТРОЛА издавања кревета туристима обављаће се ове сезоне на подручју Улциња савјесније, и вјероватно, ефикасније него икада до сада. Улцињанима, на име, стижу у помоћ инспектори градског СУП Београда који ће свакодневно, на цијелом подручју општине, обилазити приватне куће у којима бораве гости и на лицу мјеста утврђивати да ли их домаћини уредно пријављују.

— И лани су нам инспектори из Београда пружали драгоцјену помоћ, каже Сабрија Вузуковић, предсједник Извршног одбора СО Улцињ. Током 1986. на подручју наше општине је регистровано 1.650.000 ноћења, што је далеко више него претпрошле године када су радници само наши туристички инспектори. Ове сезоне биће их још више и очекујемо заиста добру контролу.

Инспектори из Београда ће се у Улцињу смјенивати сваких осам или петнаест дана, почев од 15. јуна па све до 15. септембра. Улцињани су за њих обезбиједили лични доходак, који иначе имају на својим радним мјестима у Београду и бесплатан смјештај и исхрану.

НОВИ БРОД „ЈУГООЦЕАНИЈЕ“

Которска „Југооцеанија“ богатија је за још један нови брод. Недавно је у бродоградилшту „Варне Минде“ код Ростока у ДР Немачкој, поринут у море нови брод који је добио име „Купрес“. Носивости је 18.000 тона и намијењен је за превоз генералних терета. Брод „Купрес“ је коштао 11,5 милиона долара.

ТРАЈЕКТИ И НОЋУ

Од 1. јуна па до краја сезоне трајекти који скраћују пут око Бококоторског залива, саобраћаће између Лепетана и Каменара и дању и ноћу. До сада су трајекти мировали послје десет часова што је током маја изазивало негодовање моторизованих туриста, али и по словних људи који су упућени на овај трајектни прелаз.

УЗ ЈУБИЛЕЈ ЧЕТВРТЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ ЦРНОГОРСKE БРИГАДЕ

ОД ИГМАНА ДО КРУШЕВЦА

ОДМАХ послје формирања бригаде услиједио је марш-маневар пролетерских бригада преко Трескавице и Игмана и разбијање непријатељских снага на прузи Сарајево — Коњиц. Марш је почео 24. јуна 1942. године. То је био наступни марш пролетерских бригада у Босанску крајину, гдје је устанак био у пуном замаху. Врховни штаб је марш отпочео са Првом, Другом, Трећом и Четвртом пролетерском бригадом. Пета црногорска бригада са херцеговачким одредом штитила је болницу и послје тешких борби и великих губитака успјела је да сачува рањенике и уђе у састав Оперативне групе у реону Прозора и горњег Вакуфа.

Савладани су Трескавица и Игман. Пругу Сарајево — Коњиц контролисале су и штитиле јаке њемачке и усташке снаге. Напад је извршен 3—4 јула 1942. године и то: Прва пролетерска бригада на Раштелицу и дијелу пруге од Брђана до Живашнице; Друга пролетерска бригада на Тарчину и Пазарићу; Трећа санџачка на Иван седлу и Брадину; и Четврта бригада на Хаџићима. Врховни командант друг Тито кретао се са Трећом санџачком бригадом.

За непосредан напад на Хаџиће одређен је Први батаљон и 1 чета Другог батаљона. Напад је почео ноћу 3—4 јула. До зоре су сва непријатељска упоришта у насељу била савладана. Најжешћи отпор пружале су усташе из жељезничке станице коју су нападале 1 чета Другог батаљона и 3 чета Првог батаљона. У непосредној близини станице, прослављени јунак из Васојевића *Мато Милић*, командир вода 1 чете Другог батаљона и бомбаш *Недељко Газивода* и *Милош Јовановић*. Препречавајући пругу гине и *Нико Побор*, а *Перо Митровић* је тешко рањен. Командант батаљона *Љубо Вучковић* у тој прилично тешкој ситуацији дрско и смјело упада са групом курира у жељезничку станицу. Усташе бјеже на спрат. Једино је решење да се станица запали. Станица гори, а усташе скачу кроз прозоре, испод којих су и остали или су изгорјели у згради. Приликом ликвидације усташке касарне у бившем дому „Гаврило Принцип” храбро су погинули и борци 1 чете Првог батаљона *Блажо Перезић*, и *Јово Јововић*. Хаџиће је ослобођено и уништена су постројења на прузи Хаџићи — Пазарић.

Охрабрење успјехом на прузи Сарајево — Коњиц, пролетерске бригаде су већ у јулу и августу ослободиле Вакуф, Прозор, Ливно, Гламоч, Мркоњић Град, Кључ и друга мјеста. Створиле су велику слободну територију и из темеља уздрмале Павелићеву „независну државу Хрватску”. Спојиле се са босанским и хрватским јединицама. Заборављени су напори и тешкоће, постали смо бројнији, организованији, јачи и спремнији за нове окршаје.

Истина, у том периоду доживјели смо и два неуспјеха — нисмо заузели Бугојно и Купрес. Бугојно је у периоду од 16—21 јула два пута напађано. Први пут ноћу 16—17 јула и други пут ноћу 20—21 јула. У оба напада нисмо успјели да заузмемо град. Врховни командант је изразио незадовољство због оклијевања и недовољне припреме за напад руководству сјеверне колоне, а борцима је одао признање за јуначко држање у борбама за ослобођење Бугоја и Вакуфа. У првом нападу Други батаљон је успио да продре у град и цио дан је водио борбу. У обостраним јуришима непријатељу су нанјети тешки губици, али је пред ноћ морао да се повуче на полазне положаје, газећи Врбас и извлачећи рањенике.

И злогласно усташко гнијездо, Купрес, је два пута напађано у периоду од 11 до 15 августа 1942. године. У првом нападу бригада је претрпјела незнатне губитке, а у другом на купреском пољу су погинула 83 борца из наше бригаде. Највеће губитке је претрпео Други и Четврти батаљон. У тој драми Ловћенаца и Комљана на Купресу су остали њихови најбољи борци. Преживјели су били довољни само за један батаљон и од тог догађаја у строју бригаде је умјесто расцвјетале младости Ловћенског и Комског батаљона — другог и четвртог — остао само један — други батаљон.

На Купресу су остали многи јунаци Четврте пролетерске бригаде међу којима и На родни хероји: *Шпиро Мугоша*, замјеник команданта бригаде са својим куририма, *Ђуро Петровић*, прослављени пушкомитраљезац првог батаљона *Јелица Машковић*, борац четвртог батаљона, *Мишо Бргуљан*, комесар чете другог батаљона и *Секула Поповић*, комесар чете четвртог батаљона. О јунаштву и подвизима бораца на Купресу, борци су касније много причали. Из тог периода остала је једна мала згода коју су препричавали борци друге пролетерске бригаде, шалећи се са црногорским пролетерима „ћетићима”, како су нас из милоште звали. Наиме, да су Црногорци прошли кроз Купрес, а да то нису знали. Коман прве чете другог батаљона *Никола Мартиновић* се са једном групом бораца пробио кроз Купрес и избио на супротну страну града и зауставио се у Злу Селу. Један од бораца питао га је „да друже командире гдје је тај Купрес”? Он се на то, иако рањен, осмјехнуо и одговорио: „па, прошли смо га”. Тек тада том борцу, а и многим другим, није било јасно како се све то збило и гдје су доспјели. То је дало повода борцима друге пролетерске бригаде да се и послје тако тешких тренутака ипак нашале.

Наређење Врховног команданта друга Тита за напад на Ливно садржало је само три ријечи: „Ливно мора пасти”. Припремајући се за напад на Ливно по изразима бораца видјела се чврста ријешеност, жеља за осветом, мржња према крвожедним усташама и одлучност да Црна легија плати све рачуне за Бугојно, Купрес, покоље и звјерства над недужним становништвом у Маловану и Вуковском. И Ливно је пало 15 децембра 1942. године. Освеће

не су наше жртве на Купресу и Бугојну. Близу 400 усташа остало је у Ливну и Ливанском пољу. Ова пobjеда Четврте пролетерске бригаде, а нарочито њеног другог батаљона биће забиљежена крупним словима у историји наших народа. У подвизима *Војина Чепића*, *Јова Звицера*, *Душана Стругара*, *Мила Радосављевића-Абаза*, *Драгице Ђурашевића* и многим другим причаће и пасаће генерације.

Битка за одбрану рањеника на Вилића Гувну и гробу Радуше спада у ред најблиставијих пobjеда наше НОВ, Четврта бригада, а посебно њен други батаљон на челу са легендарним јунаком *Ником Стругаром* поносно је на свој допринос у овој бици. Она је на гробу Радуше и Вилића Гувну у тијесном садељству са прослављеном трећом крајишском бригадом 2. марта 1943. године одбила 11 непријатељских јуриша, разбила непријатеља и спасла сигурне смрти 4000 рањеника. Битка на Вилића Гувну не може се по обиму упоређивати са великим биткама другог свјетског рата, али по својој жестици, јунаштву и немишљеном подвизима свакако може. Она је оличје хуманости и племенитости нашег борца који свјесно гине да би спасао рањене другове. Не могу се заборавити подвизи и јуначка смрт бомбаша и пушкомитраљезаца: *Сима Баровић*, *Дуње Ђокић*, *Блажа Мартиновић*, *Марка Вушуровић*, *Николе Беаре*, *Комнена Јанка Јанковића*, *Блаже Радосавића*, *Мане Мандића* и многих других, који су остали на вјечитој стражи на Вилића Гувну, свјесно се жртвујући за своје рањене другове.

Већ 3. марта 1943. године друг Тито је посебном наредбом похвалио четврту пролетерску бригаду и ево дијела те наредбе: „Свесни своје велике одговорности и љубави према нашим рањеним борцима, наши борци четврте црногорске пролетерске бригаде својом крвљу и својим животима испунили су славно своју задаћу. За ово беспримјерно херојство бораца Четврте црногорске пролетерске бригаде, а нарочито другог батаљона, изражавам им своје признање и дубоку захвалност. Нека овај херојски подвиг бораца Четврте црногорске и јединица Треће крајишке ударне бригаде служи као примјер свим борцима, командирима и полит-комесарима наше НОВ. Изражавам своје признање и захвалност такође команданту другог батаљона Четврте црногорске пролетерске бригаде *Другу Стругару*, који је у овој тешкој и крвавој борби, као и у свим досадашњим бorbама, показао велику храброст, хладнокрвност и јунаштво. . .”

Девети јун 1943. године могао је бити кобан за нашу НОВ и револуцију у цјелини. Рањен је Врховни командант. Срећом, друг Тито је био лакше рањен и могао је у тој критичнијој ситуацији да испољи свој утицај на даљи ток борбених дејстава и спроведе своју замисао о пробоју из окружења. Та вијест је допрла и до смртно рањеног команданта Четврте бри

гаде *Вака Ђуровића*, који је по казивању *Божка Беговића*, прослављеног јунака са Љубиног гроба, питао је ли друг Тито тешко рањен и „прикупљајући задње снаге, Вако Ђуровић је успио да са неколико ријечи изда бригади своје последње наређење. На окрвављеној карти рука команданта, чији се живот гасио, повукла је непрекидану линију од Милин клада у правцу Врбничких колиба. Грчевито стиснута шака стегла је оловку и забила њен врх на висове Љубина гроба и Кошуте. Последње ријечи су биле порука бригади да по сваку цијену сачува пролаз између ове двије косе. Вако је одио у гроб појединости свог последњег разговора са Врховним командантом.”

Борци трећег батаљона су у потпуности извршили наређење свог команданта бригаде. Цио дан 10. јуна трећи батаљон је одбио непријатељске јурише, који су се смјевљивали у таласима уз ураганску ватру непријатељске артиљерије и авијације, али непријатељ није овладао Љубиним гробом. Од 2. чете трећег батаљона, која је одликована Орденом заслуга за народ са златном звијездом, у строју је остало само 13 бораца. На бојишту су остали њени прослављени јунаци: *Влајко Брајовић*, *Јакша Стојовић*, *Раџко* и *Ђуро Огризовић*, *Мирослава Живковић* и многи други. Поруку, ЦК КПЈ и Врховном штабу, која је гласила: „Док год будете чули пуцње наших пушака, Њемци неће проћи. А кад тога не буде, знајте да на њему нема живих пролетера,” борци трећег батаљона су остварили и Њемци нису прошли.

Тог истог дана наш пети батаљон водио је жестоке борбе у долини Хрчавке на Тисовом Брду и Лучким Колибам у улози заштитнице. У тим борбама батаљон је готово преполовљен, али је омогућио борцима Седме банијске дивизије и рањеницима да се пробiju из обруча. Борци и руководиоци Седме банијске дивизије одали су му највеће признање писменом захвалницом: „На нашем путу из Црне Горе за Источну Босну, пробијајући се под најтежим околностима, ви сте нас прихватили у најтежем моменту на ријеци Хрчавки. Ваше јуначко држање и другарска пажња нашој дивизији подстиче све наше борце и руководиоце да у име наше дивизије изразимо захвалност”.

Двадесет седмг септембра 1943. године Четврта бригада је ослободила Колашин и у времену од 1. до 5. октобра водила жестоке борбе са неупоредиво бројнијим четничким и италијанским снагама. И коначно непријатељ је поражен. Та крупна пobjеда била је уједно и ликвидација четничких снага у Васојевићима и на широј територији Колашина, који послје слома код Колашина нису представљали никакву војничку

снагу. У тим жестокиим крвавим борбама погинули су: командант првог и трећег батаљона *Мило Лубарда* и *Мироје Жарић*, командири чета: *Мило Божовић* и *Соломун Јововић*, командири водава: *Спaso Бечић*, *Блажо Вујовић*, *Стево Клисић*, *Душан Томашевић* и *Томаш Булатовић*, десетар *Марко С. Мартиновић*, руководилац политодјела *Јурица Рибар* и многи други.

Ослобођење Колашина имало је и огроман политички значај. Он је постао центар свих демократских и родољубивих снага Црне Горе. У њему се по први пут састало Антифашистичко вијеће Црне Горе и одржан је Конгрес црногорске омладине. Формирана је Седма омладинска бригада, а у наш састав ушао је четврти васојевићки батаљон, састављен од прекаљених илгалаца, који се у редовима бригаде борио до краја рата и чији подвизи на Ушћу, Боркову, Малића Брду, Ибру, Краљеву и Сремском фронту неће никада бити заборављени.

Историјску оцјену ове велике пobjеде на Колашину најбоље је дао друг Тито кроз похвалу Четвртој пролетерској црногорској бригади у којој је истакао показано јунаштво, умјешност и упорност у борбама за ослобођење и одбрану Колашина.

У другој половини 1944. године Четврта пролетерска црногорска бригада је кренула (у саставу Друге пролетерске дивизије) на свој пobjедоносни пут за коначно ослобођење земље. На Ибру код Лепосавића је разбила и уништила 14 пук седме њемачке СС дивизије, а одмах послје тога учествовала је у разбијању четничких снага на Копонику. Срећом смо се са борцима српских јединица. Тешко је ријечима описати те радосне тренутке са тог сусрета, али се могло лако закључити да су спремни да се коначно обрачунају са Њемцима, Бугарима и домаћим издајницима. За релативно кратко вријеме друга и трећа српска и четврта бригада ослободиле су: Брус, Александровац, Блаце, Куршумлију, Крушевац, Врњачку Бању и Трстеник. Четврта бригада је уништила комплетан бугарски пук. Борци са ослобођене територије масовно попуњавају наше јединице. Срећом смо се и са јединицама Црвене армије.

Послје 33 дана жестоке борбе са Њемцима у широј околини Краљева ослобођено је и Краљево. Четврта црногорска, друга, трећа и шеста српска бригада су у тим борбама показале велику храброст, упорност и умјешност у вођењу борбених дејстава. Након тога ослобођен је Чачак, разбијени су четнички корпуси на планини Јелици, ослобођено је Ужичка Пожега и Ужице а на Кадињачи Њемци су потучени до ногу и освећени је раднички батаљон.

У завршним операцијама бригада је учествовала у пробоју Сремског фронта, у ослобођењу Врчког, Орашја и Жупање. Ослобођење земље је затекло у Крушевцу.

МИШО МАРТИНОВИЋ

СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Култура по новој шеми

Скупштина општине и Скупштина Самоуправне интересе заједнице културе и науке усвојиле су 4. јуна на заједничкој сједници Идејни пројекат развоја, организације и финансирања дјелатности културе у нашој општини којим се дефинише програмска оријентација развоја културе, организација институција културе, кадровска структура, инструменти и структура финансирања.

Анализи стања културе у нашој општини и изради идејног пројекта се приступило зато што је култура значајан фактор развоја туризма и укупног друштвеног развоја, а она у нашој општини заостаје за укупним материјалним и друштвеним развојем. Рестриктивном политиком финансирања друштвених дјелатности и етатистичким схватањем културе као потрошње а не фактора развоја, материјална основа ку-

лтуре је, веома ослабила, због чега култура постаје кочница даљег развоја. Свеједно томе допринијела је и неповезаност постојећих институција културе, недостатак кадрова у њима и њихова неинвентивност у разради и реализацији културних програма.

Након сагледавања постојећег стања оцијенено је да је неопходно институционално ријешити музејску дјелатност, службу заштите споменика културе и природе, библиотечку дјелатност, ликовну дјелатност, информативну дјелатност и музичко-сценску дјелатност. У складу са циљевима пројекта одређено је да истовјетне или сличне дјелатности буду и истој институцији, јер нема потребе за формирањем више њих на подручју општине, а на тај начин би се смањили трошкови и боље користили кадрови.

Музејска дјелатност би, тако, обухватила три музеја (Е-

тнографски и Археолошки музеј у Будви и Музеј револуције у Петровцу) и заштиту споменика културе на подручју општине и природних љепота и вриједности.

Историјски архив би задржао садашњи институционални и организациони статус, заштиту и проучавање архивске грађе на подручју општине.

Библиотека, ликовна, информативно-издавачка и музичко-сценска дјелатност биле би обједињене у Културно-информативни центар.

Значајна новина у идејном пројекту је финансирање дјелатности културе јер се умјесто постојећих (доприноси из личних доходака, доприноси од ауторских хонорара, доприноси за културу и науку и сопствени приходи) предвиђају и нови извори финансирања: фестивалска такса, дио боравишне таксе и закуп пословних просторија.

В. М. Станишић

Лазар Ристовски и Весна Чипчић

ГОСТОВАЊА

„ДУГО ПУТОВАЊЕ“...

Представа Београдског драмског позоришта „Дуго путовање у Јевропу“ која је имала премијерно извођење 19. априла ове године у Београду на Црвеном крсту (аутора Стевана Копривице, у режији Егона Савина), 2. јуна први пут је изведена ван Београда — у Будви.

По завршетку представе, чија је радња смјештена на двору кнеза Николе на Цетињу око 1906. године „у часу кад је он тек закорачио у Јевропу“ подијелила је гледалиште. Једни су били устали и аплаудирали су, а други су негодовали. Ови други, вјероватно незадовољни текстом којим се Копривица дебело потсмјејнуо кроз лик кнеза Николе, Црној Гори и црногорском народу. Пишући уводни текст за представу „Дуго путовање у Јевропу“, књижевница Милица Новковић је, између осталог написала: „Да смо бар мало срећнији народ, ја бих сад могла да напишем да је „Дуго путовање у Јевропу“ Стевана Копривице увреда каква се не памти од тад и тад, па бих навела и подвукла тај датум, па пољубила писца ког би требало објесити у име свих нас, а, посебно, у име црногорског народа и црногорског кнеза Николе, који је лично деградиран овим путовањем. Камо лијепе среће да се ово „грозно дјело“ не односи на Кнеза и његову слободу, напредну и модерну Црну Гору! А ако се и односи на њега и његово вријеме, нех се не односи на нас, и ово наше вријеме“.

На страну мјесто и вријеме о коме пише Стеван Копривица, Редитељ Егон Савин, изванредно је спојио традицију и савременост. Текст има универзално значење, за све апсолутистичке владавине. У једном тренутку Стојан Лекић, млади слободоумник и револуционарног поријекла, кога кнез Никола слема и претвара га у понизног свог савјетника (његов лик тумачи, Милан Ерак) пита кнеза:

— Господару јесам ли ја говно?

Кнез: Зашто Стојане соколе? Зашто би био? Ти си учесник у стварању нове епохе, наше сјутрашњице, ти си будућност ове земље:

Стојан: Ја сам имао визију земље у којој влада парламентарна демократија, слобода штампе, слобода говора, државом управља савјет најдоказанијих интелектуалаца, уједињена јужнословенска племена, помажу се и једни друге усмјеравају.

Кнез: То си сањао кад си био мали. Може и то једном да буде. Твоја визија ће доћи на ред кад остваримо моју. Све проистиче једно из другог. Лијепе ли ноћи и великих ми мисли. Ти и ја Стојане стварамо слику нове Јевропе. Буди поносан на овај час и причај га дјеци једном.

Овим текстом, Копривица је на комедијантски начин осликао вријеме кнеза Николе, касније краља Црне Горе, чији је лик успјешно тумачио Лазар Ристовски. Публици се допао и глумач Миле Станковић, који је играо Књажевог секретара.

С. Паповић

„ПРОГОЊЕНИ ВУК“

ЧЛАНОВИ драме Народног позоришта из Београда: Оливера Марковић, Борис Андрусевић, Богић Бошковић, Растко Тадић и гуслар Милосав Кнежевић 28. маја у сали Дома културе „Гојко Краповић“, извели су (у адаптацији и режији Растка Тадића) „Прогоњеног Вука Караџића“.

Представа је одушевила присутне, а посебно казивање јуначких народних пјесама „Смрт мајке Југовића“, „Зидане Скадра“ и других, првакиње Народног позоришта из Београда, Оливере Марковић.

Иако је представа била бесплатна, одзив гледалаца био је испод очекивања, тако да је још једном потврђено, да Будва нема позоришних гледалаца. Иначе, представа је организована у част 200. годишњице рођења Вука Стефановића Караџића.

С. П.

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА НОВИНАРА ЦРНЕ ГОРЕ

ПОДИЈЕЉЕНЕ НАГРАДЕ

Све чешће се о нама и нашем раду дају паушалне оцјене које долазе из разних средина и углавном са разних састанака. Не ријетко их изричу и политичари, по правилу не именујући ни новине ни новинаре који пишу „недобронамјерно и непромишљено“. Многе такве и сличне изјаве појединачно остале су без одјека у нашој новинарској организацији. Такође се нисмо огласили ни када су новине у појединој средини ма „уређиване“ песницама и када смо имали других невоља у свом раду.

Ово се између осталог, чуло на скупштини Удружења новинара Црне Горе, која је 30. маја одржана у Херцег-Новом.

Уводно излагање, које је у ствари представљало извјештај о раду између двије Скупштине поднио је досадашњи председник Предсједништва Удружења новинара Црне Горе Весљко Копривица.

Момир Чабаркапа је замијерио средствима информисања у Црној Гори што су веома мало времена и простора давали проблему исјељавања Срба и Црногораца са Косова, док су итекако били отворени за етногенетичаре и како је он истакао, њихове изопачене тезе.

Доста ријечи је било о тешком материјалном положају у којем се налазе редакције у нашој републици, посебно оне локалне на сјеверу Црне Горе, о чему је говорио Милорад Јоксимовић.

У дискусији су још учествовали Илија Деспотовић, Чедо Ђешић, Љубомир Ђикановић, Милутин Лабовић.

На Скупштини су уручене и новинарске награде за прошлу годину. Награду за животно дјело „Вељко Влаховић“ добио је Маринко Булатовић, дописник „Побједе“ из Бијелог Поља. Прва годишња награда припала је Пеку Николићу, коментатору „Побједе“ док су другу равно правно подијелили Благоје Кораћ, новинар иванградске „Слободе“ и Александар Ераковић, уредник спортске рубрике у „Побједи“. Трећа награда припала је Љубисаву Милићевићу, дописнику Радио-Титовграда из Бијелог Поља.

За новог предсједника Предсједништва Удружења новинара Црне Горе изабран је Драган Павличић, уредник листа Комбината алуминијума у Титовграду.

С. Г.

ЦЈЕНОВНИК ЗА ПОРТРЕТЕ

МОДЕРНА галерија је предложила, а Збор радника Културног центра прихватио цијене, које портретисти морају пре тодно да плате, прије него изађу са штафелајима на платоу у нашем граду.

Чланови Удружења ликовних уметника Југославије и сликари са завршеном неком од ликовних академија за мјесец дана рада плаћаће 90.000, а за 15 дана 50.000 динара. Студенти ликовних академија плаћаће ниже за 30 одсто од ове цијене. Остали који се баве портретом за 30 дана плаћаће 120 хиљада динара, а за 15 дана 70 хиљада динара.

Продавци сувенира плаћаће за мјесец дана рада 150 хиљада, односно 80 хиљада динара. Чланови ликовне групе „Могрен“ плаћаће 50 одсто од наведених цијена, а ослобађају се они чланови који су петнаест и више љета радили портрете у Будви.

Колико стаје портрет, то овај пут није саопштено.

С. П.

ИЗ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „МИРКО СРЗЕНТИЋ”

ПРИГОДАН ПРОГРАМ

КОЛЕКТИВ Основне школе „Мирко Срзентић” у Петровцу на мору, свечано и радно је прославио свој дан. Ученици, наставници и бројни гости су 25. маја били заједно. У просторијама Друштвеног дома изведен је веома успјешно, занимљив програм посвећен Дану младости и Дану школе. Ученици свих разреда извели су укупно 23 тачке — рецитали, клавирске вјежбе, соло наступи, играчки, хор...

Послије изведеног програма у школи су вођени разговори о овогодишњем, веома успјешном раду, проблемима са којима се у настави срећу наставници и њихови ученици, ваннаставним активностима, успостављању још чвршће сарадње са сусједним школама.

СА СВЕЧАНОСТИ У ПЕТРОВЦУ

НАШИ У ЗБОРНИКУ

У ЗБОРНИКУ 5, Међурејубличке заједнице за културу и просвјету чије је сједиште у Дубровнику (члан је и наша општина) објављени су литерарни радови ученика основних и средњих школа са тремеће Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске. Међу педесетак радова налазе се и радови наших ученика, које су писали још прије двије године: Милица Паповић је заступљена са пјесмом „Порука”, а Вишња Марјановић са прозним радом „Слобода”, као и Иван Петричевић „Четрдесет година слободе”. Такође са прозним радом је заступљена и Миланка Јовићевић из Петровца на Мору („Крајпуташ”), а Татјана Поповић из Будве са пјесмом „Рат је био, вољени!”

ТИТО

Сиромашно Хрватско загорје, коме је природа дала пи томе брегове и шкрту, неплодну земљу, борило се вјековима с освајачима и феудалцима.

Ту, гдје су његови преци прије више стотина година дошли из другог краја Хрватске, поникао је Јосип Броз. У малом селу Кумровцу угледао је у мају мјесецу 1892. године своје прво прољеће, као седмо дијете сиромашног хрватског сељака Фрање Броза и словеначке сељанке Марије Јаворшак.

Растао је у ониској сељачкој кући, пуној мираса лепе и дуња, нежности мајке и очевих брига. Радовао се пре грштина кукуруза у малом каменом жрвњу, грејао прозе бле прсте на веселој ватри огњишта, играо са браћом и сестрама несташне игре у малој, тесној соби. Ту, на обали бистре Сутле, проводио је мали Јосип своје детињство у немаштини, као и сва деца сиромашних породица, које су притискали оскудица и тежак сељачки живот.

Полазак у школу, отворену у Кумровцу, одвојио је осмо годишњег Јосипа Броза од дединог, њему тако драгог, села. После завршене основне

школе Јосип је одлучио да оде из села, да се отисне у свет. И отишао је. У Сиску је изучио занат, а затим је, ма да још дете, пошао у свет да сам себи зарађује за хлеб, 1913. године са својих 20 година Јосип Броз је отишао на одслужење војног рока.

1924. године Јосип Броз постаје члан окружног комитета КПЈ. Као партијски функционер Јосип Броз се готово свакодневно излагао опасности непосредног сукоба са полицијом. У јуну 1927. године, по одлуци партијског руководства, Јосип Броз је постао секретар Обалског одбора Савеза металаца, а у јулу је постао организациони секретар Месног комитета КПЈ за град Загреб. На Четвртој земаљској конференцији 24. и 25. XII 1934. године Јосип Броз је изабран за члана ЦК КПЈ.

6. априла 1941. године Немачка је напала Југославију без објаве рата. Био је то јак ударац, али народ није поустао, већ р. јула 1941. на седици у Београду донета је одлука о дизању оружаних устанака у Југославији. Тито је сво вријеме био ту, борио се и бодрио свој народ. Во-

ЗАПИСИ С ЈУГА

ВИЊЕТЕ

МИСЛИМ да је то било у марту хиљаду девестоти на. Вињете. Био је то часопис, некакав локални, плеадоаје за књижевност и културу. На првим странама литерарна наклапања о култури, културизму, масовном хепенингу, шта ли? Затим једна симпатична пјесма. „Птице”. Један такав или сличан наслов. Покушао сам да се тим часописом забавим даље, али није ишло. Покушао сам још једном, и?! Вињете. Коврцаве структуре туша разбацане на хартији тако да чине неке познате облике. Већ сам тада био заљубљеник мора и носио га негдје тајно у себи. Зиме су овдје код нас на континенту дуге и могу бити сурове. Ваљда зато и успомене из бјегну дивна свјетла и човјеку је заиста потребно да сретне нешто посебно, да доживи ванредан судар, да се онесвијести, да би се успомене равноправно уткале у такву једну овакодневницу.

Мени се то догодило јер су вињете, те мале, скоро не приметљиве цртанке духа, посегле у моју унутрашњост духа. Море! Зашто море? Напољу је био велики чудан снијег. Све оно што је искључиво, може човјеку бити чудно. Мени је тог тренутка снијег, велики и бијели, ваљда због своје недокучивости — био заиста чудан. За тренутак сам спустио руку, извадио из видо-круга те вињете — и нашао се на некаквој бијелој обали мора. Јесте ли кад били на бијелој обали мора? Ја нисам. Или јесам. Ако то није било тада. Сад дубоко вје рујем да се човјек може лако наћи на бијелој обали мора. Тврдим да уопште није важан рационални доживљај. Јер, море би требало да асоцира плаветнило. Реци мо: велико небо над собом, жестоко сунце уплетено у косу воде, чудне звукове таласа разбацане по машти времена. Зашто онда бијеле обале мора? Због вињета. Зар не схватате? Ако је човјек са таквом једном асоцијацијом а стоји поред прозора иза кога се налази велики бијели снијег, онда је логично да му се све то пре метне у море које воли. Ако га воли?! И ако има те вињете у руци. И ако је баш тада велика зима, и под прозором: бијели чудом снијег.

Раде Јовић

дио нас је ка побједи, ка бољем сутра.

Рат је завршен. Наш народ на челу са другом Титом приступио обнови земље. Из огња и патњи родила се нова Југославија, а за Тита је настало ново раздобље одговорног рада. Титова реч је уливала снаге људима, који су схватили да је ново време дошло и нове задатке. Тито нас је водио у боље сутра. Подигао је углед наше земље у свету, нисмо били само име на карти, већ име земље која расте. У захвалност Титу за све шта је дао народу 25. маја се слави као дан младости. Дан када се родио наш великан. Тито.

Те, не тако давне, 1980. и тог кобног 4. маја Јосип Броз Тито је умро. Тога дана у Централни комитет Савеза комуниста Југославије и Председништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије саопштили су радничкој класи, радним људима и грађанима, народима и народностима наше земље: умро је друг Тито.

У целој земљи, у свим срцима, тога кобног часа као да је замро сваки живот: бол и туга су били превелики да би се ма шта друго мислило и осећало. Тешки бол и дубока туга потресају радничку класу, народе и народности наше земље, сваког нашег човека, радника, војника и ратног другца пионира и омладинца, дјевојку и мајку.

Читав људски век Тито је борац за интересе и историјске циљеве радничке класе и свих радних људи, за најплеменитије идеале и тежње наших народа и народности. Тито је наш најдражи друг. Цео свет га је дубоко и ис-

крено заволио, одајући му признање као једном од највећих људи савремене историје. Свет га је испраћао са ричима: „Са нама заувек остаје твоје неразрушиво и величанствено дело.”

На белој мермерној плочи гробнице у Кући цвећа, вечитом пребивалишту човека чије је дело остати заувек путоказ данашњим и будућим генерацијама социјалистичке Југославије, и свим мирољубивим и слободољубивим људима света, исписано је:

ЈОСИП БРОЗ
ТИТО
1892—1980.

А данас, 25. маја 1987. године, на дан рођења најсвјетлије тачке наше историје, треба да будемо поносни што живимо у Титовој Југославији и славио Титов рођендан — Дан младости.

Мирјана Вукчевић

ОСНОВНА ШКОЛА „СТЕФАН М. ЉУБИША”

КОНЦЕРТ ЗА МАМЕ И ТАТЕ

Музичка школа ОШ „Стефан М. Љубиша” приредила је традиционални концерт за родитеље и ученике, као и за заинтересоване 31. маја, гдје су се представили ученици и хор Музичке школе.

Концерту је највише присуствовало мама и тата, који су уживали у музици, пјесми и игри дјетета, која са успјехом уче у овој школи.

С. П.

У СТАРОЈ БУДВИ

ОТКРИВЕНА ИЛИРСКА ГРАДИНА

На најуждигнутијем дијелу Старог града, гдје се налазе остаци цркве Свете Марије де Кастело, недавно је Наташа Вукотић, археолог РО „Стари град”, открила хеленистичку керамику тип Гнатија из четвртог до другог вијека прије нове ере, која се производила у јужној Италији, али и у грчким колонијама на нашој обали Јадранског мора.

Ову керамику карактеришу фина израда, а међу облицима најчешће јављају се: амфоре, крчази, шоље, посуде за воду... Површине ове керамике, која спада у луксузну, је глатка, украшена је најчешће ребрастим орнаментима и пресвучена је црним или смеђим фирнисом.

Овим открићем, како нам је рекла Наташа Вукотић, потврђена је претпоставка, да се ради о илирској градини, вјероватно из трећег вијека прије нове ере.

Занимљиво је истаћи, да су у остацима ове цркве 1977. године пронађене и фреске, када је грађен угоститељски објекат хотела „Авала”. Тада су откривена четири квадратна метра живописа. Претпостављало се да је некада, прије великог потреса 1677. године, постојала црквица у којој је боравио и живио зетски митрополит послје преласка са Превлаке. Међутим, приликом доградње и реконструкције тврђаве за потребе Аустрије 1836. године овај дио је срушен. Да ли ће и ове фреске, које су сачуване и послје катастрофалног земљотреса 1979. године бити сачуване, остаје да видимо.

С. П.

ОДБОЈКА

ТРИЈУМФ У КУПУ

ВАТЕРПОЛО

ЈУРИШ НА ТИТУЛУ

Почетком идућег мјесеца почиње надметање у другој лиги група „Југ“. У овом рангу такмичења налази се неколико бивших прволигаша који ће конкурисати за највиши пласман. Међу најозбиљнијим кандидатима за освајање првог мјеста је екипа Будве. Такмичење се у овом рангу стекла је знатна искуства. Ове године у клубу су веома организовани, стигла су појачања.

— Ватерполо клуб Будва као дугогодишњи члан друге ватерполо лиге, је по први пут организовао цјелогодишњи рад са свим селекцијама, рекао нам је члан Председништва клуба Мирослав Иванић и додао. — Тренинзи су се изводили у которском зимском базену под стручним надзором Мирослава Рађеновића.

Ускоро се формира и прва „Б“ лига?

— Од септембра ове године стартоваће и прва „Б“ лига. Наша велика жеља је да се нађемо у овом рангу такмичења. Мислим да ћемо тај подвиг и остварити. Наш тим је веома квалитетан како стручно тако и играчки, а веома добро смо и организовани.

Ко стиче визу за већи ранг?

— Они клубови који буду заузели до трећег мјеста пласираће се у прву „Б“ лигу. Наш клуб ће сигурно освојити једно од ова три мјеста.

Рекосте да сте се играчки појачали?

— Стигла су освјежења и то веома квалитетна. Наши нови чланови су бивши ватерполисти Котора, Абрамовић, Уљаревић и Адић.

Да ли је клуб ријешао финансијске проблеме?

— Ми смо ове године имали доста разумијевања у С-ИЗ за физичку културу. Они су нам обезбиједили значајна средства за такмичење. Наравно није изостала ни помоћ радних организација са подручја наше општине. Одређене приходе клуб има и од бифеа који ради у склопу Друштва спортова на води.

Ватерполо клуб Будва ће стартовати у новом првенству у измијењеном саставу. У ње говим редовима наћи ће се низ талентованих младих ватерполиста као и неколико искуسنх вишеструких репрезентативаца Југославије. Да ли ће на циљ стићи први за висиће и од тога да ли ће бити закулиских радњи ван базена.

Ове године лига ће бити проширена за још два члана. Ова одлука је дошла након чучних квалификација за попуњавање друге лиге група „Југ“. Доказано је да је било на мјештаљки.

С. Гленца

На овогодишњем куп такмичењу учешће је узело пет екипа и то: Будућност (Титоград), Јединство, (Бијело Поље) Морнар, (Бар) Никшић као и Авала. У дводневном надметању приказана је веома квалитетна и атрактивна игра. Општи је утисак да је одбојкашки спорт нагло напредовао. Најубудљивија и најквалитетнија игра је приказана у финалу између дру-

Будућност је прије утакмице најављивала сигурну побједу. Почетак је припао гостима, но, што је утакмица одмичала било је јасно да се прогнозе гостију неће остварити. Водила се оштра и огорчена борба за сваку лопту. Управо на овој утакмици, једногодишњи рад тренера Дробњака дошао је до пуног изражаја. Авалини одбојкаши су супарнике надиграли и сасвим за-

и заузимање седмог мјеста у друголигашком првенству је и наш највећи успјех.

Освајањем купа доказали смо да наши досадашњи успјеси нијесу били случај. На и супарник у финалу био је изузетно квалитетан тим у чијим редовима тренутно наступа шест јуниора Црне Горе, који су на партизанској Олимпијади у Фочи заузели прво мјесто и тако забиљежили

голигаша Авале и Будућности. У овом као и у претходним мечевима Авала је наступила видно ослабљена неиграњем Кларића, Стругара, Пеице и Тичића. Авала је била лишена и помоћи са клупе. Наиме након завршеног првенства тренер Драган Дробњак се због заузетости у смучарском и одбојкашком савезу Црне Горе захвалио на једногодишњем повјерењу.

ФУДБАЛ

ИЗВУЋИ ПОУКЕ

Овогодишње првенство у лиги Црне Горе је протекло у знаку прекида неколико утакмица, закулиских радњи као и неспортског понашања фудбалера. ОФК Будва је у цјелини приказивала лијепе и допадљиве игре. У неколико мечева губили су бодове у последњим секундама игре. У току овог првенства кроз клуб је продефиловало и неколико тренера који немају много заједничког са тренерским послом.

Често мијењање тренера и низ погрешних потеза управе клуба одразило се на коначан резултат.

Овогодишње првенство морало би да за спортске раднике нашег клуба буде поука како се не ради. Мора се више посветити пажње пионирима и јуниорима. Будвани су доживљавали, такмичећи се у омладинској лиги, катастрофалне резултате. Након чучних резултата омладинци Будве су се недолучно понашали.

Ако се жели добробит клуба на вријеме се морају анга-

служено изборили побједу. Председник ОС Црне Горе Мишко Вугделић је капитену Авале Предрагу Дејановићу уручио пехар, дар Савеза.

— Сасвим заслужено смо о својим овогодишњи куп на подручју Црне Горе. Играл смо веома добро иако смо били веома ослабљени. Будућност је увијек била за нас испирација, било је то и овог пута рекао нам је Дејановић и додао. — Ова побједа, као

највећи успјех црногорске одбојке. И на крају је Дејановић рекао: — За следећег противника у куп такмичењу вољмо бих да извучемо неког од прволигаша.

Организатор првенства, ОС Црне Горе и ОК Авала, су веома успјешно обавили свој дио посла. Судије Пејчић из Титограда и Вујисић из Мојковца су са мањим грешкама дијелили правду.

С. Гл.

„МОНТЕНЕ-ГРОТУРИСТ“ НА УНИВЕРЗИЈАДИ У ЗАГРЕБУ

На захтјев Организационог комитета загребачке Универзијаде, „Монтенегротурист“ ће у периоду од 30 дана ставити на располагање три модерна туристичка аутобуса, марке „Неоплан“ и још тридесетак угоститељских радника, који ће радити у једном од познатијих загребачких угоститељских објеката у вријеме одржавања „Универзијаде 87“.

С. П.

Станко Думнић

ФУДБАЛ

ИНЦИДЕНТИ

На два последња дербија која су одиграна у нашем граду, десили су се заиста незапамћени инциденти. Изазвали су их углавном фудбалери гостујућих клубова.

Фудбалери Ловћена, Рибнице и Дечића жељели су да се обрачунавају са дјелиоцима правде. До линчовања судија није дошло захваљујући редарској служби и служби безбједности.

На дербију последњег кола као и на дербију против Ловћена повод за прекид био је досуђени фаул и то на средни терена. У тим ситуацијама није било ништа спорно, па из тих разлога има се утисак да су поједини фудбалери ова два тима са предумишљајем изазвали инцидент како би се прекинули ови важни мечеви и тако створила нерегуларност у Црногорској фудбалској лиги.

Послије ових инцидената који су незапамћени на Будванској ривијери, актери туча нијесу приведени у станицу милиције. Да се поштовало слово закона, многи би отишли и на „одслужење“ казне од најмање мјесец дана. Сигурно је да се онда ни поједини чланови клубова не би понашали и штитили своје играче, ријечима: „На њих је дигнут пендрек, а они су били у дресу клуба“.

Ових дана се у нашем граду често помиње име судије Нуровића из Бијелог Поља, који је у Даниловграду управо због силних батина од стране фудбалера Искре постао тешки инвалид. Исту судбину на дербију Будва — Рибница могао је да доживи и Младен Стојановић из Титограда. Но, њему су у заштиту пришли редари, и органи безбједности.

Г. С.

БОЉАЊЕ

ПРВИ БОГДАН ЂУРОВИЋ

Боћарски савез „Будва“ поводом дана младости организовао је турнир у игри појединаца. На овом веома интересантном такмичењу учествовали су такмичари из клубова овог савеза. Прво мјесто на турниру је освојио Богдан Ђуровић. Овај млади боћар се у финалу састао са Урошем Радуновићем. И овог пута Ђуровић је испољио веома добру форму и заслужено тријумфовао. На крају турнира Ђуровићу је припао вриједан пехар, дар Боћарског савеза Будве.

Г.